

چکیده :

مقدمه: توسعه و اصلاح سیستم گزارش دهی خطاهای پزشکی، توسط پرستاران به عنوان عامل، شاهد و یا نظاره گر خطا در سیستم نظام سلامت کشور از اهمیت به سزایی برخوردار است. پژوهش حاضر با هدف تعیین عوامل موثر بر گزارش خطای پزشکی توسط پرستاران با استفاده از سازه های تئوری رفتار برنامه ریزی شده انجام گردید.

روش کار: پژوهش توصیفی-تحلیلی حاضر با مشارکت پرستاران شاغل در پنج بیمارستان عمومی شهر کرج در سال ۱۳۹۴ انجام شد. ۲۲۵ پرستار با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده وارد مطالعه شدند. ابزار مطالعه، پرسشنامه پژوهشگر ساخته براساس تئوری رفتار برنامه ریزی شده ایزن بود، که روایی محتوایی و پایایی آن با استفاده از نظر متخصصین و مطالعه پایلوت در بین ۳۰ نفر از نمونه همگون انجام شد. دامنه "الفای کرونباخ" برای آزمون همبستگی درونی سئوالات از $0/885 - 0/610$ تست شد و مورد تایید تیم پژوهش قرار گرفت. داده های به دست آمده با کمک نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۹ با استفاده از تست های آمار توصیفی و استنباطی تحلیل شدند.

یافته ها: قویترین پیش بینی کننده قصد پرستاران در گزارش خطای پزشکی، کنترل رفتاری درک شده آنها نسبت به خود گزارش دهی خطا بود ($r = 0/56$ ؛ $P \text{ value} < 0/05$)، بین همه متغیرها با قصد پرستاران (بجز رفتار برای گزارش دهی خطا) همبستگی مثبت و معنی داری وجود داشت. قصد پرستاران در گزارش خطای پزشکی براساس نگرش آنها نسبت به گزارش خطای پزشکی با میانگین $0/75 \pm 5/57$ ، کنترل رفتاری درک شده با میانگین $1/04 \pm 4/81$ و هنجار ذهنی با میانگین $1/38 \pm 4/47$ پیش بینی شد. عوامل موثر بر گزارش خطای پزشکی براساس باورها به تفکیک مضامین اصلی عبارت بودند از: بهبود کیفیت مراقبت درمانی، تشخیص و درمان در مراحل اولیه و دوره درمانی کوتاه تر، فشارهای اجتماعی ناشی از مسئولین سازمان، انگیزه پیروی از همکاران پرستار، کمبود دانش و مهارت برای شناسایی خطا، کمبود امکانات گزارش دهی خطا.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد: گزارش خطای پزشکی توسط پرستاران تحت تاثیر وجود موانع، فشارهای اجتماعی و نگرش متفاوت افراد و انگیزه گزارش دهی خطاهای رخ داده در سیستم توسط آنها است. بیشترین موانع ذکر شده فضای تغییر رفتار در این مطالعه باورهای کنترلی مربوط به سازه کنترل رفتاری درک شده بود لذا بهتر است قبل از هرگونه اقدام اصلاحی برای رفع مشکلات جامعه پرستاری ابتدا نقاط قابل بهبود شناسایی گردد سپس مداخلات مبتنی بر نظریه طراحی و اجرا شوند و این امر در بهبود کیفیت ارائه خدمت به بیماران بی تاثیر نخواهد بود.

کلیدواژه ها: تئوری رفتار برنامه ریزی شده، گزارش دهی، خطا، پرستاران